

DE STRIJD OM DE BROEK. GETROUWDE VROUWEN EN RECHT IN HET ZESTIENDE- EEUWSE ANTWERPEN

Kaat Cappelle

Volgens de traditionele rechtshistorische literatuur was de vroegmoderne getrouwde vrouw handelingsonbekwaam, wat impliceert dat haar huwelijksstatus haar niet toeliet om aan het rechtsverkeer deel te nemen zonder de toestemming van haar echtgenoot. Dit is een visie die aansluit bij het groter debat inzake de achteruitgang van de economische positie van de vrouw tijdens de overgang van de late middeleeuwen naar de vroegmoderne tijd in Noordwest-Europa. De juridische relatie tussen man en vrouw is echter niet simpelweg terug te brengen tot de man die zijn vrouw onderdrukte. Doel van deze studie is dan ook het herzien van deze 'strijd om de broek' binnen de (rechts)historiografie. Dit onderzoek focust op de wisselwerking tussen het recht en de praktijk om na te gaan in welke mate getrouwde vrouwen in het zestiende-eeuwse Antwerpen aan het rechtsverkeer konden deelnemen. Het vertrekpunt van de onderzoeksstrategie om het statuut van de echtgenote te bepalen, is het huishouden. Hierdoor kwam enerzijds de relatie tussen het echtpaar en de brede familie, en anderzijds de verbintenis tussen man en vrouw aan bod. De analyse van normatieve bronnen en de praktijk - zoals notariële huwelijkscontracten, testamenten en processen - tonen aan dat het Antwerpse vroegmoderne gezin een juridisch samenwerkingsverband was waarbinnen zowel de vrouw als de man beslissingen in het voordeel van het huishouden moest nemen. Deze studie bevestigt de 'huwelijkseconomie', waarbij beide echtgenoten actief tot het huishouden bijdroegen. Deze bevindingen vragen om een meer empirische en een vernieuwde conceptuele aanpak binnen (rechts)historische studies.